

E.M. Forster

Howards End

Traducere din limba engleză și note
de Cornelia Marinescu

POLIROM
2016

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

E.M. Forster, *Howards End*

Copyright © The Provost and Scholars of King's College, Cambridge, 1910, 1973
All rights reserved

© 2016 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © Entertainment Pictures/Northfoto

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

FORSTER, EDWARD MORGAN

Howards End / E.M. Forster ; trad. din lb. engleză și note de Cornelia Marinescu. – Iași: Polirom, 2016

ISBN print: 978-973-46-6024-7

ISBN ePUB: 978-973-46-6046-9

ISBN PDF: 978-973-46-6047-6

I. Marinescu, Cornelia (trad.; note)

821.111-31 = 135.1

Printed in ROMANIA

— I-am spus soției mele, a continuat el mai repede, i-am spus doamnei Bast: „Trebuie să fac o vizită unor prietenii” și doamna Bast mi-a spus: „Du-te”. Totuși, în vremea cât am fost plecat ea a avut nevoie de mine pentru o chestiune importantă și, din pricina cărții de vizită, s-a gândit că am fost aici, aşa că a venit după mine și vă ofer scuzele mele, ca și ale ei, pentru orice inconvenient pe care vi l-am provocat fără voie.

— Nici un inconvenient, a spus Helen, dar tot nu înțeleg.

Pe domnul Bast îl caracteriza un aer de nesiguranță. A explicat din nou, dar evident mințea, și Helen nu pricepea de ce ar fi trebuit ca el să scape cu minciuna. Avea cruzimea celor tineri. Ignorând semnul făcut de sora sa, a adăugat:

— Eu tot nu înțeleg. Când ziceai că ne-ai făcut vizita aceea?

— Vizită? Ce vizită? a întrebat el, holbând ochii, de parcă ea pusesese o întrebare prostească; un tertip favorit al celor prinși la mijloc.

— Vizita aceea de după-amiază.

— După-amiază, desigur! a replicat el, uitându-se la Tibby ca să vadă ce efect a avut vorba lui în doi peri. Tibby însă, el însuși un specialist în răspunsurile de acest gen, nu era prea înțelegător și l-a întrebat, la rândul lui:

— Sâmbătă după-amiază sau duminică după-amiază?

— Sss...sâmbătă.

— I-auzi! zise Helen. Și mai erai încă în vizită și duminică, atunci când a venit soția dumitale aici. Lungă vizită.

— Nu mi se pare drept, spuse domnul Bast, îmbujorat și frumos. În ochi i se citea ostilitatea. Știu ce vreți să spuneți, și nu este adevărat.

— Ah, nu ne lua în seamă, zise Margaret, din nou deranjată de miasmele din prăpastie.

— A fost vorba despre altceva, făcu el, renunțând la manierele alese. Am fost în altă parte decât credeți, poftim!

— A fost amabil din partea dumitale să vii ca să ne explici, continuă ea. Restul, firește, nu este treaba noastră.

— Da, dar vreau... voi am... ați citit vreodată *Calvarul lui Richard Feverel*¹?

Margaret încuviință.

— Este o carte minunată. Voi am să revin la realitate, nu înțelegeți, așa cum face Richard în final. Sau ați citit *Prințul Otto*² a lui Stevenson?

Helen și Tibby au suspinat ușor.

— O carte minunată. Cu ea revii la realitate. Doream... (Se strâmbă afectat. Apoi, din cețurile culturii sale ieși un fapt adevărat, solid ca o pietricică.) M-am plimbat toată noaptea de duminică, a spus Leonard. M-am plimbat.

Un freamăt de aprobare le înfiora pe cele două surori. Dar cultura îl impresură din nou. Le-a întrebat dacă au citit vreodată *Drum deschis*, a lui E.V. Lucas.

Helen i-a răspuns:

— Este, fără indoială, o carte frumoasă, dar eu aş asculta mai degrabă despre drumul *dumitale*.

— Ah, m-am plimbat.

— Până unde?

— Nu știu, nu știu cât a durat. Se făcuse prea întuneric pentru a mai putea să-mi văd ceasul.

— Pot să întreb dacă te-ai plimbat singur?

— Da, a răspuns el, îndreptându-se de spate, dar discutasem despre asta, la birou. În ultima vreme, la birou s-a tot vorbit despre astfel de chestiuni. Amicii de acolo spun că te poți ghida după Steaua Polară și eu am căutat-o în atlasul astronomic, dar, când ești în aer liber, totul devine aşa de confuz.

— Nu-mi vorbi de Steaua Polară, a întrerupt Helen, care devenise interesată. Eu ii cunosc micile tertipuri. Se tot rotește și tu te învărți după ea.

— Ei bine, eu am pierdut-o complet. Mai întâi au fost felinarele de pe străzi, apoi copacii, iar către dimineață s-a înnorat.

1. Scriere a lui George Meredith.

2. Roman de dragoste de R.L. Stevenson, apărut în 1885.

Tibby, care prefera comediiile nediluate, plecă din încăpere pe furiș. Știa că individul nu va ajunge niciodată la poezie și nu voia să-i asculte tentativele. Margaret și Helen au rămas. Fratele lor le influența mai mult decât își dădeau ele seama: în absența lui, entuziasmul lor a fost mai ușor de stârnit.

— De unde ai pornit? a strigat Margaret. Spune, spune-ne mai mult.

— Am luat metroul spre Wimbledon. Când am plecat de la birou îmi spusesem: „Trebuie să fac o plimbare din când în când. Dacă nu o fac acum, nu am să o fac niciodată”. Am luat o mică cină la Wimbledon și pe urmă...

— Dar nu prea e o zonă bună de plimbare, nu-i aşa?

— Nu erau decât niște lămpi de gaz, cale de ore. Totuși, aveam toată noaptea și era un lucru minunat să mă aflu în aer liber. Imediat am intrat și în pădure.

— Da, continuă, a zis Helen.

— Nu aveți idee ce dificil este terenul denivelat, când e întuneric.

— Chiar te-ai îndepărtat de drum?

— A, da. Tot timpul am avut de gând să ies de pe drum, dar partea cea mai proastă este că e greu să-ți găsești calea.

— Domnule Bast, ești un aventurier înnăscut, râse Margaret. Nici un atlet profesionist nu ar fi încercat ceea ce ai făcut dumneata. E o minune că nu ţi-ai încheiat plimbarea cu gâtul frânt. Ce dumnezeu a spus soția dumitale?

— Sportivii profesioniști nu merg niciodată fără felinare și busole, a zis Helen. De altfel, ei nu pot merge la pas. Îi obosesc... Continuă.

— Mă simțeam la fel ca R.L.S.¹ Probabil că vă amintiți cum, în *Virginibus²*...

— Da, bine, dar pădurea? Pădurea aia. Cum ai scăpat din ea?

1. Robert Louis Stevenson.

2. *Virginibus puerisque*, antologie de eseuri de Robert Louis Stevenson, publicat în 1881.

— Am traversat pădurea și am găsit un drum care urca binișor în susul dealului. Cred chiar că erau North Downs, pentru că drumul se înfundă în iarbă și am intrat în altă pădure. Aceea era îngrozitoare, cu tufișuri spinoase. Îmi doream să nu fi venit, dar, deodată, s-a luminat... exact când mi s-a părut că trec pe sub un copac. Atunci am găsit un drum care ducea la o gară și am luat primul tren pe care l-am găsit, înapoi spre Londra.

— Dar răsăritul nu a fost minunat? a întrebat Helen. Cu o sinceritate memorabilă, el răspunse:

— Nu.

Cuvântul zbură ca o pietricică din praștie. Tot ceea ce păruse nedemn sau literar în vorbele lui se rostogoli la vale; la vale și cu plictisitorul R.L.S., și „dragostea pentru pământ“, și jobenul lui de mătase. În prezența celor două femei, Leonard ajunsese să se exprime cu o cursivitate și o exaltare pe care arareori le cunoscuse.

— Răsăritul era doar cenușiu, nu era nimic special de remarcat...

— Doar o seară cenușie întoarsă cu susu-n jos, știu.

— și eram prea obosit ca să-mi mai ridic capul și să privesc, și îmi era și frig. Îmi pare bine că am făcut-o și totuși, pe moment, m-a plăcuit mai mult decât pot spune. Și, de altfel — mă credeți sau nu, cum vreți —, îmi era foarte foame. Cina aceea la Wimbledon, am avut de gând să-mi ajungă toată noaptea, ca oricare cină. Nu m-am gândit nici o clipă că mersul pe jos schimbă într-atât situația. Păi, când mergi, vrei — ca să zic aşa — în toiul nopții și un mic dejun și prânz și gustare de ceai și eu nu aveam decât un pachet de țigări Woodbines. Dumnezeule, rău îmi mai era! Când mă uit în urmă, nu a fost ceea ce s-ar putea numi distracție. Era mai degrabă un caz de „ține-o tot aşa“. Și am ținut-o. Eu... eu eram hotărât. Ei, la naiba! Ce rost are... vreau să spun rostul traiului într-o încăpere, pe veci? Acolo te duci, zi după zi, aceeași schemă, același dus și-ntors din oraș, până ce uiți că mai există vreun alt fel de joc. Din

când în când ar trebui să vezi ce se întâmplă afară chiar dacă, până la urmă, nu e nimic deosebit.

— Cred că, pur și simplu, ar trebui, a spus Helen, stând pe marginea mesei.

Sunetul vocii unei doamne l-a scos din valul de sinceritate și a spus:

— E ciudat cum totul s-a întâmplat de la lectura unei scrieri de Richard Jefferies¹.

— Scuză-mă, domnule Bast, dar aici greșești. Nu de acolo și se trage. Vine dintr-o zonă cu mult mai măreață.

Dar nu l-a putut opri. Borrow stătea să apară după Jefferies – Borrow, Thoreau și măhnirea. R.L.S. a adus ariergarda, și erupția se sfârși într-o mlaștină de cărți. Nu dăm dovadă de lipsă de respect față de aceste mari nume. Greșeala este a noastră, nu a lor. Ei au vrut ca noi să-i folosim drept marcaje de drum și nu pot fi învinovății că noi am confundat marcajul cu destinația. Iar Leonard ajunsese la destinație. Vizitase împrejurimile din Surrey când intunericul ascunsese farmecul acestuia și vilele sale cochete reintraseră în noaptea ancestrală. Acest miracol are loc la fiecare douăsprezece ore, dar el își dăduse osteneala să meargă să vadă cu ochii lui. În biata lui minte mărginită sălășluia ceva ce era mai măreț decât cărțile lui Jefferies... spiritul care l-a îndemnat pe Jefferies să le scrie. Iar răsăritul pe care îl văzuse, deși nu infățișa nimic altceva decât monotonie, făcea parte din eternul răsărit pe care îl infățișea George Borrow la Stonehenge.

— Deci nu credeți că m-am purtat prosteste? le-a întrebat, devenind iar băiatul naiv și bland pe care îl crease natura.

— O, nu! a replicat Margaret.

— Doamne ferește! a răspuns și Helen.

— Mă bucur mult că spuneți asta. Știți, soția mea nu ar putea înțelege... nici dacă i-aș explica zile în sir.

1. Richard Jefferies (1848-1887) a descris cu un intens simț al naturii toate aspectele vieții la țară și în sălbăticie, lupta acestora pentru supraviețuirea în fața civilizației moderne.

— Nu, nu a fost o prostie! a exclamat Helen, cu privirea inflăcărată. Ai împins mai departe limitele. Găsesc că este splendid din partea dumitale.

— Nu te-ai mulțumit să visezi, aşa cum am făcut noi...

— Deși și noi am mers...

— Trebuie să-ți arăt o fotografie, sus...

În acel moment a sunat la ușă. Venise birja să-i ducă la serată.

Of, fir-ar să fie, ca să nu spun drace... am uitat că luăm cina în oraș. Dar te rog, mai vino, mai treci să stăm de vorbă.

— Da, neapărat... să o faci, a repetat Margaret, în ecou.

Cu deosebită emoție, Leonard le-a răspuns:

— Nu, n-am să o fac, e mai bine aşa.

— De ce mai bine?

— Nu, este mai bine să nu risc o a doua întrevedere. Am să-mi amintesc intotdeauna de această discuție cu dumneavoastră ca despre unul dintre cele mai rafinate lucruri din viața mea. Pe cuvânt. Chiar aşa. Nu o mai putem repeta. Mi-a făcut mult bine și e mai nimerit să ne oprim aici.

— Este o vizuire destul de tristă despre viață.

— Lucrurile se strică aşa de des.

— Știu, se repezi Helen, dar nu și oamenii.

El nu putea înțelege asta. Continuă într-o stare de spirit în care imaginația adevărată și cea falsă se amestecau. Ceea ce spunea el nu era greșit, dar nu era nici adevărat și se auzea o notă falsă. Simțea cum, doar cu o ușoară strângere de coardă, instrumentul ar putea cânta corect. Doar o ușoară slăbire, și instrumentul ar putea amuți pentru totdeauna. Le-a mulțumit doamnelor foarte mult, dar nu avea să le mai viziteze. A urmat un moment de stânjeneală, apoi Helen zise:

— Atunci, du-te. Poate că dumneata știi mai bine, dar să nu uiți niciodată că ești mai bun decât Jefferies.

Și el a plecat. Birja lor l-a ajuns din urmă la colțul străzii, l-a depășit, cu fluturări de mâini, și a dispărut în inserare cu încărcătura ei cultivată.